STOWARZYSZENIE TŁUMACZY
POLSKIEGO JĘZYKA MIGOWEGO

KONFERENCJA NAUKOWA

z okazji 15-lecia istnienia
Stowarzyszenie Tłumaczy
Języka Migowego

GŁUSI I SŁYSZĄCY

RAZEM W PRZYSZŁOŚĆ

KOMITET DO SPRAW POŻYTKU PUBLICZNEGO

NIW

PROO

WARSZAWA. 28.09.2024

Komitet Naukowy:

dr Aleksandra Kalata-Zawłocka

Adiunkt w Instytucie Lingwistyki Stosowanej oraz założycielką i byłą prezes Stowarzyszenia Tłumaczy Polskiego Języka Migowego. Jest badaczką, autorką kilku publikacji naukowych z zakresu tłumaczenia migowego oraz trenerką tłumaczy języka migowego. Jej obecne zainteresowania badawcze obejmują etykę tłumaczenia ustnego, przygotowanie do tłumaczenia oraz tłumaczenie z języka migowego na język foniczny.

Kinga Chmielewska

Tłumaczka PJM na co dzień współpracująca z Pracownią Lingwistyki Migowej Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończyła studia magisterskie na kierunku logopedia na Akademiii Pedagogiki Specjalnej oraz studiowała filologię polskiego języka migowego na Uniwersytecie Warszawskim. W latach 2022-2024 pełni rolę skarbniczki STPJM.

Renata Świderska-Noworyta

Głucha tłumaczka, członkini Stowarzyszenia Tłumaczy Polskiego Języka Migowego od roku 2012, na codzień lektorka PJM na kierunku filologia PJM na Uniwersytecie Warszawskim. Właścielka Creallinno, organizatorka i trenerka wielu szkoleń warsztatów dla tłumaczy PJM jak i młodzieży.

Michał Łach

Lektor polskiego języka migowego, głuchy tłumacz, obecnie z boku obserwator życia społecznego środowiska Głuchych i tłumaczy, członek Stowarzyszenia Tłumaczy Polskiego Języka Migowego, absolwent studiów podyplomowych „Polski Język Migowy", kiedyś aktywny działacz społeczny.

Weronika Szymańska-Gątarek

Tłumaczka PJM i doktorantka w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Absolwentka filologii polskiej oraz filologii polskiego języka migowego na UW. Wieloletnie doświadczenie w tworzeniu treści do mediów społecznościowych dziś wykorzystuje w projektach badawczych i na konferencjach naukowych popularyzując wyniki badań oraz działalność Pracowni Lingwistyki Migowej.

Program:

09:30 – 10:00	Rejestracja uczestników
10:00 – 10:15	Powitanie i rozpoczęcie konferencji
10:15 – 12:00	**Sesja I**
10:15 – 11:15	**Key Note Speakers Robert Adam, Christopher Stone** *Na wyboistej drodze sojusznictwa: Głusi i słyszący tłumacze pracujący ramię w ramię*
11:15 – 11:35	**Joanna Ciesielska, Damian Rzeźniczak, Magda Schromová, Renata Świderska-Noworyta** *Współpraca między słyszącymi i głuchymi osobami tłumaczącymi na konferencji „LGBT+ Diamonds Forum": studia przypadku i dobre praktyki*
11:35 – 11:45	dyskusja
11:45 – 12:00	przerwa na kawę
12:00 – 13:15	**Sesja II**
12:00 – 12:20	**Aleksandra Kalata-Zawłocka, Bartosz Marganiec, Kamila Skalska** *Sylwetka tłumacza języka migowego: Wyniki pierwszego ogólnopolskiego Spisu Powszechnego*
12:20 – 12:40	**Diana Kirakowska, Kamila Szmitko** *Sojusznictwo poza Warszawą – współpraca tłumaczy na przykładzie Olsztyna*
12:40 – 13:00	**Julia Bellon, Tomasz Grabowski** *Współpraca z instytucjami kultury/perspektywa pracowników: W jaki sposób pracować z osobami tłumaczącymi przy projektach, w których biorą udział osoby Głuche?*

13:00 – 13:15	dyskusja
13:15 – 14:00	przerwa obiadowa
14:00 – 14:30	**sesja plakatowa i loteria** **Julia Jakubowska i Igor Siekierka** *O przynależności do organizacji zawodowych na przykładzie STPJM* **Zuzanna Wilk i Zofia Zdanowicz** *(Nie)widoczność Głuchoniewidomych w społeczeństwie i rola tłumacza-przewodnika* **Tomasz Krawczyk** *Pełne zaangażowanie? Jak zmieniać instytucje dla większej dostępności w nauce* **Oliwia Pietrzak** *Propozycja współpracy interdyscyplinarnej na wczesnych etapach edukacji*
14:30 – 15:45	**Sesja III**
14:30 – 14:50	*Joanna Huczyńska, Damian Rzeźniczak Case study współpracy klienta z zespołem tłumaczy "Dostępność podczas ślubu i wesela"*
14:50 – 15:10	**Marek Śmietana, Emilia Szuchniewicz** *Tłumaczenie spektaklu na żywo w teamie głuchy i słyszący tłumacz*
15:10 – 15:30	**Daniel Kotowski,Weronika Szymańska-Gątarek** *Głuchy klient i słyszący tłumacz – stała współpraca*
15:30 – 15:45	dyskusja
15:45 – 16:00	przerwa na kawę i jubileuszowy tort

16:00 – 17:15 **Sesja IV**

16:00 – 16:20 **Anna Hummel, Agnieszka Saganowska** *Przeszkody w tłumaczeniu literatury wyzwaniem dla dwojga*

16:20 – 16:40 **Krystian Kamiński, Wioletta Stępniak, Agata Sztorc-Gromaszek** *Jak rak pustelnik i ukwiał – o współpracy Głuchej i słyszących w imię dostępności kultury*

16: 40 – 17:00 krótkie prezentacje:
Monika Kozub *Tłumaczenia między językiem polskim a polskim językiem migowym: Analiza błędów i strategie doskonalenia*

Karolina Gdańska *Tłumaczenie psychoterapii a przyszłość systemu pomocy psychologicznej dla g/Głuchych – wstępne wyniki badania jakościowego*

Joanna Ciesielska, Magda Schromová *Wszystkie ręce na protest – tłumaczenie symultaniczne na polski język migowy podczas demonstracji*

17:00 – 17:15 dyskusja

17:15 – 17:30 Na zakoczenie konferencji pokaz filmu **„Szumy i fonie”** w reżyserii Piotra Krzysztofa Kamińskiego. W ktrym występują: Ignacy Cholewa, Edyta Kozub, Jacek Bończyk, Barbara Maciejewska, Aron Jończyk, Ewa Wolańska.

Abstrakty:

Robert Adam

Christopher Stone

Na wyboistej drodze sojusznictwa: Głusi i słyszący tłumacze pracujący ramię w ramię

Doktorzy Adam i Stone omówią historię tłumaczy głuchych i słyszących, zaczynając od najwcześniejszych zapisów dotyczących ich współpracy w XVII wieku, poprzez profesjonalizację tłumaczenia, aż do obecnego stanu rzeczy. Zwrócą uwagę na to, jak zmiany od praktyki skoncentrowanej na społeczności do zinstytucjonalizowanego zawodu prowadzą do napięć między tłumaczami a osobami głuchymi, między stowarzyszeniami tłumaczy a stowarzyszeniami osób głuchych oraz między tłumaczami głuchymi a słyszącymi. Rozważą prawa osób głuchych oraz sojusznictwo między tłumaczami głuchymi i słyszącymi jako sposób na promowanie wysokiej jakości tłumaczeń oraz odpowiednich warunków pracy dla tłumaczy. Na koniec omówią rosnącą obecność tłumaczeń w mediach (tradycyjnych i nowych) oraz to, jak stwarza to przestrzeń dla praktyki tłumaczeniowej głuchych i słyszących.

Joanna Ciesielska
Stowarzyszenie Tłumaczy Polskiego Języka Migowego,
Polskie Stowarzyszenie Tłumaczy Konferencyjnych
Tłumaczki PJM
E-mail: tlumaczkipjm@gmail.com

Damian Rzeźniczak
Centrum Polskiego Języka Migowego
E-mail: d.rzezniczak@centrumpjm.pl

Magda Schromová
Stowarzyszenie Tłumaczy Polskiego Języka Migowego,
Polskie Stowarzyszenie Tłumaczy Konferencyjnych
Tłumaczki PJM
E-mail: tlumaczkipjm@gmail.com

Renata Świderska-Noworyta
Stowarzyszenie Tłumaczy Polskiego Języka Migowego
Creallinno
E-mail: r.swiderska@creallinno.pl

Współpraca między słyszącymi i głuchymi osobami tłumaczącymi na konferencji „LGBT+ Diamonds Forum": studia przypadku i dobre praktyki

W trakcie LGBT+ Diamonds Forum, zorganizowanej w celu promowania równości i inkluzywności, przeprowadzono tłumaczenie obejmujące dwa równoległe streamingi, zaangażowanie sześciu osób tłumaczących pracujących w czterech językach, z zastosowaniem podwójnego relay. Niniejsza prezentacja przedstawia przykład współpracy między słyszącymi i głuchymi tłumaczami w tak złożonej sytuacji. Nasze studium przypadku przedstawia analizę procesu tłumaczenia z uwzględnieniem organizacji miejsca pracy zapewniająca pogodzenie wymagań wynikających z różnych modalności języków konferencji. Skoncentrujemy się na wyzwaniach związanych z równoczesnym tłumaczeniem w czterech językach oraz na tym, jak zespoły tłumaczy, w tym zarówno słyszący, jak i Głusi profesjonaliści, efektywnie współpracowali w celu zapewnienia dokładności i spójności przekazu. Na podstawie zebranych danych i obserwacji, przedstawimy najlepsze praktyki i rekomendacje, które mogą być użyteczne w przyszłych projektach tłumaczeniowych o podobnej skali i złożoności. Nasza prezentacja ma na celu dostarczenie cennych wniosków na temat współpracy między słyszącymi i głuchymi tłumaczami, podkreślając znaczenie komunikacji, zrozumienia i innowacyjności w wielojęzycznym i inkluzywnym kontekście.

Słowa kluczowe: tłumaczenie konferencyjne, tłumaczenie symultaniczne, Głucha osoba tłumacząca, słysząca osoba tłumacząca, współpraca, LGBT+ Diamonds Forum

dr Aleksandra Kalata-Zawłocka

Instytut Lingwistyki Stosowanej UW
a.kalata@uw.edu.pl

Adiunkt w Instytucie Lingwistyki Stosowanej oraz założycielką i byłą prezes Stowarzyszenia Tłumaczy Polskiego Języka Migowego. Jest badaczką, autorką kilku publikacji naukowych z zakresu tłumaczenia migowego oraz trenerką tłumaczy języka migowego. Jej obecne zainteresowania badawcze obejmują etykę tłumaczenia ustnego, przygotowanie do tłumaczenia oraz tłumaczenie z języka migowego na język foniczny.

mgr Bartosz Marganiec

Instytut Stosowanych Nauk Społecznych UW
bartekm@post.pl

Ekspert i działacz na rzecz praw g/Głuchych, członek Polskiej Rady Języka Migowego przy MRiPS, twórca kampanii #dostępnytłumaczPJM. Głuchy samorzecznik i edukator. Z wykształcenia matematyk, informatyk, socjolog. Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego i Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych. Zajmuje się analizą przepisów prawnych i bada społeczność g/Głuchych w Polsce. Bierze udział w konsultacjach i tworzeniu raportów w m.in Komisji d/s Głuchych przy RPO, w pracach nad ustawą o języku migowym, organizator konferencji, festiwali i akcji antydyskryminacyjnych.

mgr Kamila Skalska

Stowarzyszenie Tłumaczy Polskiego Języka Migowego
biuro@stpjm.org.pl

Psycholożka, związana przez dziesięć lat (2009-2019) z Towarzystwem Pomocy Głuchoniewidomym, gdzie pełniła funkcje tłumaczki-przewodniczki, trenerki pracy, psycholożki oraz trenerki szkoleń. Od 2014 roku działa jako tłumaczka polskiego języka migowego (PJM), a obecnie jest studentką międzynarodowego programu magisterskiego EUMASLI dla tłumaczy języków migowych. Od 2022 roku pełni funkcję członkini zarządu Stowarzyszenia Tłumaczy Polskiego Języka Migowego.

„Sylwetka tłumacza języka migowego: Wyniki pierwszego ogólnopolskiego Spisu Powszechnego”

W 2023 roku Stowarzyszenie Tłumaczy Polskiego Języka Migowego we współpracy z Instytutem Lingwistyki Stosowanej UW przeprowadziło pierwszy ogólnopolski Spis Powszechny Tłumaczek i Tłumaczy Języka Migowego. W ramach naszej prezentacji przedstawimy najważniejsze informacje, jakie udało się pozyskać dzięki Spisowi. Zebrane dane obejmują odpowiedzi 236 osób z całej Polski i pokazują zróżnicowane style pracy, drogi rozwojowe, kwalifikacje i inne zawodowe aspekty pracy tłumaczy. Opowiemy o Spisie z perspektywy translatorycznej, badawczej, a także socjologicznej. Zarysujemy sylwetkę tłumacza słyszącego oraz głuchego, a następnie omówimy kwestie odnoszące się do współpracy między tymi dwiema grupami oraz potrzeb i kierunków rozwoju. Przedstawimy wstępne wnioski i możliwe kierunki badań. Zaproponujemy też pewne usprawnienia w procedurze przeprowadzania kolejnego takiego badania, które, mamy nadzieję, odbędzie się za 4 lata.

Kamila Szmitko

Słabosłysząca tłumaczka PJM, członkini STPJM, wiceprezeska Olsztyńskiego Stowarzyszenia Głuchych, sojuszniczka środowiska osób Głuchych i słabosłyszących, koordynatorka projektów, CODA

Diana Kirakowska

Tłumaczka PJM, członkini STPJM, sekretarzyni Olsztyńskiego Stowarzyszenia Głuchych, sojuszniczka środowiska osób Głuchych i słabosłyszących, koordynatorka projektów i współpracy tłumaczy, absolwentka FPJM, CODA

Sojusznictwo poza Warszawą - współpraca tłumaczy na przykładzie Olsztyna

W referacie Kamila opowie o potrzebie poza zawodowych kontaktów z Głuchymi. Odniesie się do swojego doświadczenia jako osoby z poza Olsztyna i powie, jak stawiała swoje kroki, by budować zaufanie osób Głuchych, czego efektem jest nabycie świadomości kulturowej i postawy sojuszniczej. Diana nawiąże do doświadczeń Kamili w OSG i opowie o współpracy między olsztyńskimi tłumaczkami, która opiera się na wsparciu i zaufaniu, a nie na konkurencji i ocenianiu. Doda też, czym dla Olsztyna jest STPJM.

Tomasz Grabowski

Artysta multimedialny. Twórca projektu „Portrety Głuchych / Deaf Portraits". Absolwent Wydziału Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Stypendysta programu Socrates Erasmus na uczelni artystycznej École supérieure Estienne des arts et industries graphiques w Paryżu. Stypendysta Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia. Ekspert merytoryczny ds. Głuchych. Współzałożyciel Grupy Artystów Głuchych. Pracuje jako grafik w Mazowieckim Instytucie Kultury.

Julia Bellon

Od lat pracuje w instytucjach kultury w Warszawie. Obecnie w Mazowieckim Instytucie Kultury tworzy i koordynuje własne projekty zaangażowane w promowanie kultury Głuchych oraz jest odpowiedzialna za procesy sprzedażowe w całej Instytucji. Wspiera produkcję wydarzeń dostępnych i zaangażowanych w sprawy dotyczące społeczności wykluczonych. Współtworzyła pilotażowy projekt „Galerie bez barier" zakładający „odwróconą" dostępność wydarzeń – Głuche osoby edukatorskie oprowadzały po galeriach sztuki współczesnej w PJM przez co, to słyszącym uczestnikom została zapewniana dostępność poprzez osobę tłumaczącą na polski język foniczny.

Współpraca z instytucjami kultury/perspektywa pracowników: W jaki sposób pracować z osobami tłumaczącymi przy projektach, w których biorą udział osoby Głuche?

Chcemy przedstawić swoje przemyślenia na temat współpracy przy projektach Mazowieckiego Instytutu Kultury z tłumaczami PJM. Mamy różne perspektywy, zarówno jako osoby koordynujące i produkcyjne, ale też jako osoby z różnych środowisk (środowisko słyszących/ środowisko głuchych). Obydwoje pracujemy w tej samej instytucji kultury, ale na różnych stanowiskach. Przez ostatnie 3 lata współtworzyliśmy wydarzenia m in. „Kultura dostępności" i „ąturaż Głuchych". Tworzyliśmy je pod kątem merytorycznym i produkcyjnym - za każdym razem współpracując z osobami tłumaczącymi. Poprzez nasz referat chcemy odpowiedzieć na pytania: Jak wygląda nasza współpraca w praktyce? W jaki sposób dobrze współpracuje nam się z osobami tłumaczącymi? Jaka rolę odgrywa osoba tłumacząca w tworzeniu wydarzenia dostępnego?

Damian Rzeźniczak
Centrum Polskiego Języka Migowego
Współwłaściciel firmy Centrum Polskiego Języka Migowego, od wielu lat pracuje jako lektor polskiego języka migowego oraz tłumacz PJM/International Sign.

Joanna Huczyńska
Stowarzyszenie Tłumaczy Polskiego Języka Migowego
Wiceprezeska Zarządu Stowarzyszenia Tłumaczy Polskiego Języka Migowego, głucha tłumaczka pracująca w kombinacjach językowych PJM/International Sign/język polski, lektorka polskiego języka migowego, absolwentka studiów licencjackich na kierunku produkcja filmowa w Collegium Da Vinci w Poznaniu, kontynuuje studia na kierunku filologia polskiego języka migowego na Uniwersytecie Warszawskim.

Case study współpracy klienta z zespołem tłumaczy "Dostępność podczas ślubu i wesela"

W ramach referatu zaprezentujemy nasz autorski, innowacyjny model współpracy tłumacza z niesłyszącym klientem podczas wesela. Przedstawimy analizę studium przypadku, w którym obydwoje z nas brało aktywny udział. Nasz model dostępności wychodzi naprzeciw nie tylko potrzebom głuchego klienta, ale również jego słyszących i niesłyszących gości w czasie ślubu i wesela. Podkreślimy także wagę planowania dostępności na tak ważnym wydarzeniu. Pokażemy, jakie korzyści niesie ze sobą rola koordynatora komunikacji, który dba nie tylko o porozumienie wśród gości, ale także o dobrą komunikację pomiędzy innymi stronami zaangażowanymi w cały proces, takimi jak kelnerzy, zespół muzyczny, fotograf, ksiądz itp. Opowiemy również, z których rozwiązań zrezygnowaliśmy, uznając je za zbyt ryzykowne bądź niedostosowane do sytuacji.

Marek Śmietana
Uniwersytet Warszawski
Od 10 lat uczy PJM na Uniwersytecie Warszawskim. Pełni funkcję koordynatora lektoratów oraz przewodniczącego komisji egzaminów certyfikacyjnych. Jest tłumaczem PJM i od lat zajmuje się tłumaczeniem podręczników szkolnych z takich przedmiotów jak historia, język polski i fizyka dla szkół podstawowych i średnich. Angażuje się w liczne projekty naukowe i badawcze związane z PJM.

Emilia Szuchniewicz
Uniwersytet Warszawski
Studiowała na kierunkach: Kulturoznawstwo, Filologia Polskiego Języka Migowego i Sztuki Społeczne na Uniwersytecie Warszawskim. Jest tłumaczką PJM, a od lat jej działania związane są z teatrem.

„Tłumaczenie spektaklu na żywo w teamie głuchy i słyszący tlumacz"

Proponowana prezentacja pt. „Tłumaczenie spektaklu na żywo w teamie głuchy i słyszący tłumacz" będzie dotyczyć współpracy między Emilią Szuchniewicz a Markiem Śmietaną przy tłumaczeniu spektaklu teatralnego. Skupimy się na procesie przygotowań oraz realizacji tłumaczenia, odpowiadając na kluczowe pytania: jakie bariery i potrzeby napotkaliśmy; jakie są techniczne wymagania takiego tłumaczenia (np. użycie promptera); jak radziliśmy sobie z przekładem dźwięków oraz jakie zadania zlecone zostały organizatorom. Przedstawimy również reakcje i spostrzeżenia g/Głuchych widzów, którzy podzielili się swoimi wrażeniami po spektaklu. Podzielimy się efektami naszej pracy, zwracając szczególną uwagę na kontakt z instytucją, wyjaśnienie naszych potrzeb oraz podział odpowiedzialności za poszczególne języki. Na koniec omówimy, jak taka współpraca wpływa na rozwój zawodowy tłumacza słyszącego i Głuchego, a także zastanowimy się, co można ulepszyć w przyszłości, aby kolejne tłumaczenia spektakli były jeszcze lepsze.

Daniel Kotowski

Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku

Doktorant w Szkole Doktorskiej Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Artysta wizualny. Zajmuje się performansem, instalacją, fotografią i projektowaniem, tworzy obiekty i wideo. Swoje działania performatywne prezentował m.in. w Zachęcie Narodowej Galerii Sztuki w Warszawie, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, na Festiwalu Theaterformen w Hannoverze (2023) i Brunszwiku (2024). Jako edukator prowadził stały cykl spotkań „Zachęta miga!" w Zachęcie – Narodowej Galerii Sztuki i w wielu instytucjach kulturalnych.

Weronika Szymańska-Gątarek

Uniwersytet Warszawski

Doktorantka w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Prowadząca na kierunku filologia polskiego języka migowego na UW. Tłumaczka PJM i sekretarzyni w zarządzie Stowarzyszenia Tłumaczy Polskiego Języka Migowego.

Głuchy klient i słyszący tłumacz - stała współpraca

Autorami wystąpienia są głuchy artysta i doktorant oraz słysząca tłumaczka. Ze względu na 4 lata nieprzerwanej współpracy oraz prężnie rozwijającą się karierę artystyczną klienta mieli okazję zebrać wiele różnorodnych doświadczeń. W zakres współpracy między nimi wchodzą tłumaczenia np. podczas prób i przygotowań do występu, na spotkaniach w celu networkingu oraz przy okazji różnorakich wystąpień publicznych klienta. Niektóre z nich wiążą się z wyjazdami za granicę i tłumaczeniami w innych kombinacjach językowych niż PJM-polski. Podstawą ich współpracy jest wzajemna otwartość na rozmowę, feedback i elastyczne działania odpowiadające konkretnym sytuacjom. Autorzy podzielą się praktycznymi wskazówkami dotyczącymi organizacji współpracy, np. przygotowania przed tłumaczeniem, ustalania między sobą sygnałów do wykorzystania w różnych sytuacjach czy komunikowania różnych wymagań i potrzeb obu stron. W dalszej części zostanie omówiony temat postaw sojuszniczych wśród tłumaczy oraz potencjalne korzyści płynące z takiego modelu pracy dla obu stron. Autorzy przywołają konkretne sytuacje ze wspólnego doświadczenia.

Anna Hummel
Jest członkinią założycielką Stowarzyszenia Tłumaczy Polskiego Języka Migowego oraz pracuje w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Głuchych w Warszawie. Jest tłumaczką i nauczycielką języka polskiego.

Agnieszka Saganowska
Jest również związana z Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym dla Głuchych w Warszawie, gdzie pełni rolę tłumaczki i nauczycielki języka migowego.

Przeszkody w tłumaczeniu literatury wyzwaniem dla dwojga

Tłumaczenie polskiej literatury stawia przed tłumaczką/tłumaczem języka migowego szereg wyzwań. Czasem pokrywają się one z wyzwaniami, na które napotykają tłumacze języków fonicznych, czasem trudności te są specyficzne dla języka migowego. Tłumaczenie obejmuje zarówno wnikliwą, językoznawcza i literaturoznawczą analizę tekstu wyjściowego jak i stworzenie tekstu artystycznego tłumaczenia na język migowy. Zasadniczym elementem, który chcemy podkreślić jest współpraca tłumaczki/językoznawczyni natywnie posługującej się polszczyzną z głuchą tłumaczką posługująca się pjm. Punktem wyjścia referatu będzie podobny model współpracy polskiego tłumacza języka fonicznego – Stanisława Barańczaka, z anglojęzyczną współpracowniczką przy tłumaczeniu polskiej poezji na język angielski.

Wioletta Stępniak
Galeria Labirynt

Głucha od urodzenia, biegle posługująca się polskim językiem migowym od dziecka. Absolwentka Pedagogiki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim im. Jana Pawła II w Lublinie. Współpracuje z Fundacją Likejon, Domem Kultury Bronowice, Galerią Labirynt, Teatrem NN, Ministerstwem Administracji i Cyfryzacji, Urzędem Miasta Lublin, Centrum Kultury w Lublinie, Muzeum Narodowym w Lublinie. Od roku 2012 aktywnie prowadzi kursy języka migowego.

Agata Sztorc-Gromaszek
Warsztaty Kultury w Lublinie

W latach 2016–2024 kuratorka programu edukacyjnego i koordynatorka dostępności Galerii Labirynt. Autorka i koordynatorka projektów edukacyjnych, artystycznych i dostępnościowych. Współpracuje z Instytutem Psychologii KUL nad badaniami percepcji sztuki współczesnej oraz adaptacji dotykowych, jest współautorką badań i artykułów naukowych. Pracowniczka Pracowni Kultury Aktualnej Warsztatów Kultury w Lublinie.

Krystian Kamiński
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Doktorant Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych i Sztuki na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, dziedzina: językoznawstwo, edukator artystyczny, tłumacz ustny i pisemny, pedagog. W latach 2017–2024 pracownik Galerii Labirynt jako kurator, edukator i tłumacz. We współpracy z Katedrą Lingwistyki Stosowanej UMCS prowadzi badania nad akwizycją języka przez osoby g/Głuche.

Jak rak pustelnik i ukwiał – o współpracy Głuchej i słyszących w imię dostępności kultury

Podczas prezentacji opowiemy o nieformalnym modelu współpracy wypracowanym między Głuchą tłumaczką-edukatorką a słyszącymi osobami pracowniczymi zajmującymi się edukacją i dostępnością w latach 2020–2024 w galerii sztuki współczesnej, która była jedyną instytucją miejską w Lublinie zatrudniającą etatowo osobę Głuchą. W przemówieniu skupimy się na przedstawieniu korzyści płynących z wypracowanych zasad współpracy dla obu stron oraz możliwościach przeniesienia niektórych rozwiązań na inne instytucje. Zastanowimy się też nad występującymi w nim elementami sojusznictwa.

Monika Kozub
Uniwersytet Warszawski, Instytut Lingwistyki Stosowanej
Głucha od urodzenia. Doktorantka i lektorka polskiego języka migowego na Uniwersytecie Warszawskim. Absolwentka Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskim (Filologia Polskiego Języka Migowego - magisterskie).

Tłumaczenia między językiem polskim a polskim językiem migowym: Analiza błędów i strategie doskonalenia

Projekt badawczy analizuje błędy tłumaczeniowe między językiem polskim a polskim językiem migowym (PJM), skupiając się na współpracy między osobami słyszącymi a głuchymi. Dzięki znajomości PJM przez osoby głuche i języka polskiego przez osoby słyszące, wspierają tłumaczy w poprawie jakości tłumaczeń. Badania obejmują błędy fonologiczne, morfologiczne, semantyczne i składniowe. Eksperymenty z udziałem tłumaczy PJM mają na celu opracowanie lepszych metod dydaktycznych, które zostaną przetestowane na studentach, aby podnieść jakość tłumaczeń PJM.

Karolina Gdańska
Uniwersytet Warszawski
Studentka IV roku psychologii w ramach Międzydziedzinowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych na Uniwersytecie Warszawskim i działaczką Koła Lingwistyczno-Translatorycznego PJM.

Tłumaczenie psychoterapii a przyszłość systemu pomocy psychologicznej dla g/Głuchych - wstępne wyniki badania jakościowego

Referat przedstawia wyniki badania jakościowego dotyczącego doświadczeń tłumaczy/-ek polskiego języka migowego tłumaczących psychoterapię osób g/Głuchych. Dotychczas niewiele badań poświęcono tłumaczeniu psychoterapii na języki migowe, a jeszcze mniej - konkretnie perspektywie tłumaczy/-ek. Jej uchwyceniu służyć mają częściowo ustrukturyzowane wywiady indywidualne, których tematyka obejmuje m.in. współpracę z terapeut(k)ą i klientem/-ką lub pacjentem/-ką, przeżycia emocjonalne tłumaczy/-ek oraz sposób, w jaki rozumieją oni swoją rolę w kontekście tłumaczenia psychoterapii. Zanonimizowane transkrypcje wywiadów poddane zostaną interpretacyjnej analizie fenomenologicznej (IPA). Wyniki badania pozwalają rzucić światło na potencjalne ścieżki rozwoju systemu pomocy psychologicznej dostępnej osobom g/Głuchym oraz stopnia i sposobu zaangażowania w ten system tłumaczy/ek.

Joanna Ciesielska
Stowarzyszenie Tłumaczy Polskiego Języka Migowego,
Polskie Stowarzyszenie Tłumaczy Konferencyjnych
Tłumaczki PJM
E-mail: tlumaczkipjm@gmail.com

Magda Schromová
Stowarzyszenie Tłumaczy Polskiego Języka Migowego,
Polskie Stowarzyszenie Tłumaczy Konferencyjnych
Tłumaczki PJM
E-mail: tlumaczkipjm@gmail.com

Wszystkie ręce na protest - tłumaczenie symultaniczne na polski język migowy podczas demonstracji

Artykuł 57. Konstytucji RP daje każdemu w Polsce wolność organizowania pokojowych zgromadzeń i uczestniczenia w nich. Co jakiś czas obserwujemy różne grupy społeczne, które sięgają po to prawo i demonstrują na ulicach polskich miast. Manifestacje są w różny sposób zorganizowane i mają odmienny przebieg. Ich częścią są przemówienia, przemarsze, okrzyki skandowane przez tłum. Osoby Głuche też uczestniczą w takich zgromadzeniach. Ale czy wiedzą, co mówi przemawiający? Czy mogą skandować hasła razem z tłumem? Żeby osoby Głuche, dla których język polski jest językiem obcym, a głównym językiem komunikowania się jest polski język migowy, mogły w pełni uczestniczyć w manifestacji, potrzebują tłumaczenia na język migowy. Należy przy tymmieć na uwadze to, że osoba tłumacząca musi być widoczna, a zatem nie może być zasłonięta, a Głusi, czyli odbiorcy komunikatu, muszą stać na tyle blisko niej, by dobrze widzieć mimikę twarzy. Spełnienie tych warunków podczas wydarzenia, którego elementem jest poruszanie się tłumu, stanowi bardzo trudne wyzwanie. Ale dzięki odpowiedniej współpracy i otwartości zarówno ze strony osób tłumaczących, jak i osób organizujących, można mu sprostać.W takcie wystąpienia przybliżymy polską perspektywę, wykorzystując nasze doświadczenie w tym zakresie, a także przyjrzymy się temu w szerszym, światowym kontekście - protestów w Stanach Zjednoczonych i innych krajach. Zaprezentujemy zebrane w ciągu ostatnich dwóch lat konkretne przykłady, które mogą być inspiracją zarówno dla osób tłumaczących, jak i dla osób organizujących tego typu wydarzenia w przyszłości.Przedstawimy innowacyjną realizację z wykorzystaniem nowoczesnych technologii umożliwiających tłumaczenie na odległość w czasie rzeczywistym, przeprowadzoną przez nas we współpracy z Funduszem Feministycznym jako organizatorem i Bartem Staszewskim jako realizatorem technicznym podczas demonstracji „Stop torturom na granicy" w październiku 2021 r. Dzięki temu rozwiązaniu osoby Głuche mogły pełniej i na równych

zasadach uczestniczyć w demonstracji, czemu dały wyraz w komentarzach. To nowoczesne rozwiązanie sprawiło, że demonstracja była dostępna nie tylko na miejscu, ale także dla wszystkich osób, które z różnych względów nie mogły przyjść, a chciały w niej uczestniczyć.Rozpowszechnienie tego typu rozwiązań może przyczynić się do tego, że osoby Głuche będą mogły w większym stopniu korzystać z prawa, jakie daje im art 57. Konstytucji RP.

Słowa kluczowe: Głusi, polski język migowy, demonstracja, tłumaczenie, dostępność, nowoczesne technologie, dyskryminacja, wykluczenie, Konstytucja RP

Sesja plakatowa:

Julia Jakubowska

Tłumaczka polskiego języka migowego. Od 2023 roku kandydatka do Stowarzyszenia Tłumaczy Polskiego Języka Migowego. Studentka kognitywistyki na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Igor Siekierka

Tłumacz polskiego języka migowego. Od 2023 roku kandydat do Stowarzyszenia Tłumaczy Polskiego Języka Migowego. Student kognitywistyki i lingwistyki stosowanej na Uniwersytecie Warszawskim.

O przynależności do organizacji zawodowych na przykładzie STPJM

W ciągu ostatnich lat zawód tłumacza języka migowego przeszedł istotną ewolucję, której kluczowym elementem stało się zrzeszanie się przedstawicieli tego zawodu w formalnych organizacjach, takich jak Stowarzyszenie Tłumaczy Polskiego Języka Migowego (STPJM). Artykuł omawia rolę STPJM jako przykład dobrych praktyk w zakresie profesjonalizacji tłumaczy PJM,podkreślając znaczenie zarówno tłumaczy głuchych, jak i słyszących. Analizowana jest perspektywa Magdaleny Sipowicz, tłumaczki, która uczestniczyła w powstawaniu i rozwoju STPJM oraz pełniła funkcje w Zarządzie Stowarzyszenia przez dwie kadencje. Tekst przedstawia konkretne korzyści płynące z istnienia takich organizacji oraz z przynależności do nich, w tym profesjonalizację zawodu, kontrolę kompetencji i poprawę zarobków. Artykuł ma na celu przekonanie o istotnej roli organizacji zawodowych w rozwoju i utrzymaniu wysokich standardów w tłumaczeniu języka migowego.

Słowa kluczowe: STPJM, stowarzyszenie, tłumacz języka migowego, organizacja zawodowa

Zofia Zdanowicz

Studentka logopedii ogólnej i klinicznej na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. Autorka pionierskiej na polskim forum logopedycznym pracy magisterskiej o maskulinizacji głosu osób w tranzycji FtM, pod promotorstwem prof. dr hab. n. med. Kazimierza Niemczyka. W pracy zawodowej i wolontariackiej oddaje się głównie karmieniu neonatologicznemu i szeroko rozumianej wczesnej interwencji. Z zamiłowania poświęca uwagę grupom marginalizowanym, podejmuje działania na rzecz inkluzywnego społeczeństwa.

Zuzanna Wilk

Logopeda, absolwentka studiów licencjackich na kierunku: logopedia na Uniwersytecie Gdańskim, studentka 2.roku studiów magisterskich na kierunku: logopedia ogólna i kliniczna na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. Jej zainteresowania naukowe dotyczą zaburzeń artykulacji; mowy, języka i komunikacji osób z niepełnosprawnością intelektualną (oligofrenologopedia) oraz wzrokową (tyflologopedia). Obecnie pracuje jako logopeda w Hopss! Centrum Rehabilitacji dla Dzieci i Niemowląt w Opaczu – Kolonii.

(Nie)widoczność Głuchoniewidomych w społeczeństwie i rola tłumacza-przewodnika

Głuchoniewidomi to grupa osób, która często pozostaje niewidoczna w społeczeństwie, mimo specyficznych potrzeb wynikających z podwójnego ograniczenia sensorycznego. Prezentacja na podstawie przeglądu literatury analizuje wyzwania, z którymi mierzą się głuchoniewidomi oraz znaczenie ich integracji społecznej. Kluczową rolę odgrywają tłumacze-przewodnicy, którzy nie tylko wspomagają komunikację, ale także umożliwiają aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, edukacji i rynku pracy. Poprzez zrozumienie i promowanie roli tłumaczy-przewodników, możemy wspierać bardziej inkluzywne społeczeństwo dla głuchoniewidomych.

Tomasz Krawczyk
Zakład Bioetyki, Uniwersytet Jagielloński - Collegium Medicum; Szkoła Doktorska Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Jagielloński - Collegium Medicum

Pełne zaangażowanie? Jak zmieniać instytucje dla większej dostępności w nauce

Udział w badaniach naukowych wymaga nie tylko obecności fizycznej uczestników, ale też obecności ich perspektywy – szczególnie grup mniejszościowych, jak osoby g/Głuche. Dostępność w nauce kwestionuje istniejące praktyki badawcze i wymaga dostosowań, by zmniejszać ryzyko niesprawiedliwości epistemicznej. W wystąpieniu przedstawię model zmian w instytucjach naukowych dla zwiększenia dostępności badań naukowych, opierając się na przykładach badań z udziałem osób g/Głuchych.

Oliwia Pietrzak
Studentka drugiego roku kierunku logopedii z audiologią na Uniwersytecie Łódzkim, członkini WRSS Wydziału Filologicznego oraz Studencko- Doktoranckiego Logopedycznego Koła Naukowego UŁ Uzyskałam stopień B1 języka migowego.

Propozycja współpracy interdyscyplinarnej na wczesnych etapach edukacji

W referacie skupiam się głównie na zwiększeniu świadomości odnośnie współpracy pomiędzy tłumaczami PJM, logopedami oraz środowiskiem osób z zaburzeniami słuchu. Przedstawiam działania zachęcające początkujących logopedów do wyboru ścieżki surdologopedy. Pokazuję korzyści, jakie mogą wynikać ze wzajemnej wymiany doświadczeń już w pierwszych latach studiów. Dodatkowo omawiam programy studiów kierunku: logopedia w różnych częściach Polski proponuję współpracę, która byłaby najbardziej efektywna.